

Samordningskansliet
Emma Borg
emma.borg@regionjh.se

Regionala utvecklingsnämnden
RUN/93/2024
2024-06-03

Landsbygdsutveckling gröna näringar efter 2025

Ärendebeskrivning

Från 2022-01-01 köper Region Jämtland Härjedalen tjänster av Torsta AB för 7,8 miljoner kronor exkl. moms per år avseende landsbygdsutveckling gröna näringar. Det upphandlade avtalet (RUN/281/2021) gäller 2022-01-01 – 2024-12-31 med max sex (6) års förlängning vid ett eller flera tillfällen. Avtalet avser tre delar; Landsbygdsutveckling gröna näringar, Gårdsjordbruk samt Utbildning- och utvecklingsmiljö. I november 2023, § 197, beslutade regionala utvecklingsnämnden att förlänga avtalet till och med 2025-12-31. Vid samma tillfälle beslutades även att ge regiondirektören i uppdrag att genomföra en utvärdering av avtalet och ta fram ett förslag på fortsatt hantering efter 2025.

En arbetsgrupp tillsattes för uppdraget i slutet av 2023, och nämndens presidium har utgjort styrgrupp. Uppdraget återredovisas i rapporten *Utredning – landsbygdsutveckling gröna näringar efter 2025* som godkändes av regionala utvecklingsnämnden den 14 maj 2024, § 50. Vid sammanträdet beslutades även att ställningstagande gällande inriktning för fortsatt hantering av avtalet Landsbygdsutveckling gröna näringar och gårdsjordbruk fattas vid regionala utvecklingsnämndens sammanträde i juni.

Utredningen, som beaktat historiska, juridiska samt strategiska aspekter av nuvarande avtal, presenterar fyra alternativ till hantering efter 2025. De fyra alternativen sammanfattas nedan. Utförligare beskrivning inklusive bedömda konsekvenser för respektive alternativ återfinns i rapporten.

- Förlängning av befintligt avtal
Det befintliga avtalet kan som längst gälla till 2030-12-31. Avtalet har förlängts en gång (till 2025-12-31) och kan förlängas ytterligare vid ett eller flera tillfällen. För att avtalet ska förlängas efter innevarande avtalsperiod ska detta beslutas och meddelas leverantören skriftligen senast 2024-12-31.
- Ny upphandling med mindre justeringar i uppdraget
Utifrån de otydligheter och svårigheter som identifierats i nuvarande avtal, samt en snävare ekonomisk ram, finns möjligheten att göra en ny upphandling för landsbygdsutveckling gröna näringar, gårdsjordbruk samt utbildnings- och utvecklingsmiljö. Detta möjliggör att vissa mindre justeringar kan göras jämfört med dagens uppdrag, och att den totala omfattningen justeras.
- Ny upphandling innehållande endast delar av uppdraget
Utifrån resonemanget om historik och Region Jämtland Härjedalens uppdrag är ett alternativ att endast upphandla landsbygdsutveckling gröna näringar, inklusive de mindre justeringar som beskrivs i ovanstående alternativ. Köp av tjänst avseende gårdsjordbruk och utbildning- och utvecklingsmiljö inkluderas ej.

- Uppdraget bedrivs av Region Jämtland Härjedalen
Detta alternativ innebär att Region Jämtland Härjedalen inte längre köper tjänst av en extern aktör, utan att uppdraget landsbygdsutveckling gröna näringar, gårdsjordbruk och utbildning- och utvecklingsmiljö bedrivs helt i egen regi.

Ett ingångsvärde i utredningen har varit den ekonomiska situationen i Region Jämtland Härjedalen där regionen går med ekonomiskt underskott. Helårsprognosen efter april beräknas uppgå till -600 miljoner kronor vilket är en avvikelse jämfört med budgeterat resultat för 2024 om -300 miljoner kronor. Av de fyra alternativ som presenteras för hantering av uppdraget landsbygdsutveckling gröna näringar efter 2025 innebär alternativ två och tre en besparing. Alternativ fyra behöver utredas vidare för att kunna göra en rättvis ekonomisk uppskattning, men förutsatt att uppdraget skulle bedrivs i samma omfattning som idag är det rimligt att anta att kostnaden under en uppbyggnadsperiod skulle bli högre än vad det upphandlade avtalet uppgår till.

Landsbygdsutveckling gröna näringar är den näring som i nuläget har störst budget inom Region Jämtland Härjedalens totala budget för det regionala utvecklingsuppdraget. Jämförelsevis är årsbudgeten för Almis verksamhet 6,16 miljoner kronor, för besöksnäringens utveckling 2,25 miljoner kronor och för innovation och inkubation 1,5 miljoner kronor. Ställningstagandet för hur uppdraget landsbygdsutveckling gröna näringar ska drivas efter 2025 behöver beakta hur budgeten för det regionala utvecklingsuppdraget ska fördelas mellan de olika näringarna.

En aspekt som är viktig att synliggöra är att Region Jämtland Härjedalen är delägare i Torsta AB. Denna utredning har inte utvärderat Torsta AB som bolag, och inte heller regionens ägande i Torsta AB. Utredningen har enbart fokuserat på vilka tjänster som Region Jämtland Härjedalen kan och bör köpa inom landsbygdsutveckling gröna näringar efter år 2025. Region Jämtland Härjedalens delägandeskap i Torsta AB bör därmed ses som skiljd från frågan om köp av tjänster efter 2025.

Det befintliga avtalet som längst kan förlängas till 2030-12-31. Efter detta måste en ny upphandling göras om Region Jämtland Härjedalen ska fortsätta köpa tjänster inom landsbygdsutveckling gröna näringar.

Om en ny upphandling ska göras, oavsett när i tiden, så behöver tidsaspekten för en upphandlingsprocess beaktas. En upphandling tar minst ett år att genomföra, inklusive tid för eventuella överprövningar. Beslut om att initiera en ny upphandling bör därför fattas minst ett, gärna två, år innan en ny avtalsperiod.

Regiondirektörens förslag

-

I tjänsten

Sara Lewerentz
Regiondirektör

Magnus Aspegren
Regional utvecklingsdirektör

Utdrag till

Torsta AB